

Tussenrapportage 1-2017

Inhoudsopgave

1 - SAMENVATTING.....	3
Inleiding	3
Beleidsmatige ontwikkelingen.....	3
Financiële ontwikkelingen.....	3
2 - TOELICHTING OP DE BELEIDSMATIGE ONTWIKKELINGEN.....	5
2.1 Toelichting op de wijken	5
2.2 Voortgang beoogde doelen en prestaties	5
3 - TOELICHTING OP DE FINANCIËLE ONTWIKKELINGEN.....	5
3.1 Toelichting op de voordelige afwijkingen via de exploitatie te verrekenen met de AR	5
3.2 Toelichting op de nadelige afwijkingen via de exploitatie te verrekenen met de AR	7
3.3 Overig.....	9

1 - Samenvatting

Inleiding

Deze eerste tussenrapportage van 2017 (Turap 1-2017) geeft informatie over het verwachte financiële jaarresultaat en de afwijkingen ten opzichte van de begroting. Hierbij wordt de laatst geautoriseerde begrotingsstand gehanteerd. Dit is de stand inclusief de raadsbesluiten tot en met 27 maart 2017. De rapportage is opgesteld op basis van enerzijds de structurele componenten in de resultaten van 2016 en anderzijds bekende ontwikkelingen in het eerste deel van 2017.

Beleidsmatige ontwikkelingen

Op dit moment zijn voor het eerste kwartaal 2017 geen majeure beleidsmatige afwijkingen te melden.

Belangrijke ontwikkelingen in 2017 hebben voornamelijk een relatie met het programma 'Van Wijken Weten'. Na de in een aantal wijken gehouden pilots Wijksturing 2015/2016 zijn vanaf oktober 2016 acht teams Leefomgeving in alle Arnhemse wijken actief. In paragraaf 2.1 staat een verdere toelichting op deze ontwikkelingen.

In de MJPB 2017 - 2020 is ten behoeve van de inzichtelijkheid in en de meetbaarheid van het Arnhemse beleid de Arnhemse doelenboom opgenomen, waarin de samenhang tussen de Arnhemse hoofddoelen, de beleidsdoelen in de veranderopgaven en in de reguliere opgaven in beeld wordt gebracht.

In de tweede tussenrapportage zullen we rapporteren over deze doelen, in dit vroege stadium is dit nog niet opportuun. Er zal overigens nog niet op de prestatiedoelen van de Wijkprogramma's of de beoogde prestaties op taakvelden in de wijken worden gemeten. Het jaar 2017 is een ontwikkeljaar om de ambitie en de doelen vanuit de veranderopgaven in de wijken vorm te geven en deze in samenhang te brengen met de door de wijk(en) geformuleerde wijkdoelen.

Financiële ontwikkelingen

Omschrijving	MJPB 2017-2020	Geautoriseerde begroting (t/m 27-3-2017)	Prognose 2017	Afwijking
				<i>Bedragen x € 1.000</i>
Baten	692.222	693.497	693.586	89
Lasten	696.860	698.910	711.856	-12.946
Totaal van verwachte saldo van baten en lasten	-4.638	-5.413	-18.270	-12.857

Na de begrotingswijziging op 27 maart 2017 sluit de vastgestelde jaarschijf 2017 van de MJPB 2017 - 2020 met een onttrekking aan reserves van per saldo € 5,4 miljoen.

Bovenop deze begrotingsuitkomst wordt in deze Turap in 2017 een nadelig saldo van baten en lasten verwacht van € 12,9 miljoen, waarvan een bedrag van € 9,6 miljoen wordt veroorzaakt door een voorgestelde reservering voor kosten van de transitie van Presikhaaf Bedrijven naar Werkbedrijf Arnhem. In de onderstaande tabellen worden de afwijkingen weergegeven. Deze afwijkingen staan in paragraaf 3.1 en 3.2 van deze tussenrapportage nader inhoudelijk toegelicht.

Specificatie verwachte voor- en nadelen via de exploitatie

Programma	Omschrijving	Afwijking	Incidenteel	Structureel
				<i>Bedragen x €1.000</i>
div	Lagere kapitaallasten agv onderuitputting geplande investeringen 2016 ICT	2.197	2.197	
div	Externe inhuur ten laste van ICT onderuitputting 2017, dekking vanuit MIP	-500	-500	
div	Lagere kapitaallasten agv onderuitputting geplande overige investeringen 2016	584	584	
R6	AWBZ/MO-middelen	500	500	
R9	Gemeentefonds	1.182		1.182
R9	Dividend BNG	414	414	
div	Taakstelling ondersteunende functies (20-40 fte) eerste tranche	-1.400	-1.400	
div	Invulling door schrappen van 10 fte management	967	967	
div	Voordeel business case Sportbedrijf	700	700	
	Diversen	425	425	
Subtotaal ten gunste van AR		5.069	3.887	1.182

Programma	Omschrijving	Afwijking	Incidenteel	Structureel
				<i>Bedragen x €1.000</i>
R1	Huur brandweerkazerne	-247		-247
R1	Knelpunt Brandweerkazerne	-120		-120
R6	Bijdrage Arnhem aan GR Presikhaaf Bedrijven	-2.283		-2.283
R6	Transitie Presikhaaf bedrijven naar Werkbedrijf Arnhem	-9.600	-9.600	
R6	Investeren in werk	-500		-500
R8	Leges-inkomsten naar beneden toe bijstellen ivm lagere opbrengsten	-1.260		-1.260
R9	Indexatie loonkosten o.b.v. aanpassing (pensioen)premies	-1.665		-1.665
R9	Nieuwe cao ambtenaren (aannee 1,5% vanaf 1 mei 2017)	-870		-870
div	Formatie teams Leefomgeving	-3.202	-3.202	
div	Transitiekosten Van Wijken Weten (MJPB 2017-2020)	1.890	1.890	
div	Verschuiven van 14 fte van de kernorganisatie naar Wijkteams Leefomgeving	1.153	1.153	
div	Schrappen van 9,5 fte (niet meer invullen van vacatures gepensioneerden)	62	62	
div	Taakstelling / knelpunt organisatie	-492		-492
div	Restant taakstelling Gelders Archief	-80	-80	
R2	Stelposten mobiliteit/bereikbaarheid : restant niet in te vullen	-200		-200
R1	Werving nieuwe burgemeester	-25	-25	
R1	Dekking wervingskosten nieuwe burgemeester	25	25	
	Diversen	-513	-513	
Subtotaal ten laste van AR		-17.927	-10.290	-7.637
Totaal ten laste van AR		-12.858	-6.403	-6.455

2 - Toelichting op de beleidsmatige ontwikkelingen

2.1 Toelichting op de wijken

Vanaf eind 2016 zijn de wijkteams leefomgeving volledig operationeel.

In het eerste kwartaal van 2017 hebben de teams hun contacten met wijk, bewoners en anderen uitgebreid en verdiept. Met de kernorganisatie wordt intensief samengewerkt om tot de juiste afspraken en de meest effectieve werkvorm te komen.

De eerste 'jaargang' van de wijkplannen, tot stand gekomen samen met bewoners, sociale wijkteams, kernorganisatie en instellingen, is inmiddels klaar. De teams hebben hieraan vanuit een gelijke opdracht, ieder op de wijze die past bij bewoners en wijk aan gewerkt. Dat betekent dat de plannen een sterke 'couleur locale' kennen maar ook dat meerdere thema's in alle wijken op bijna identieke wijze worden genoemd.

Deze stadsbrede thema's zijn opgenomen in het boekje "aandachtspunten Perspectiefnota 2018-2021", dat als discussiestuk aan de orde is geweest tijdens het raadsdebat op 20 maart jl.

De teams oriënteren zich op de herkomst en de aanwending van alle budgetten in de wijken en zorgen verder als opdrachtgever, samen met bewoners, partners en kernorganisatie, voor het realiseren van de opgaven die in de wijkplannen zijn opgenomen. Doel is om activiteiten te financieren door in overleg met bewoners binnen het totaal beschikbare wijkbudget te schuiven.

2.2 Voortgang beoogde doelen en prestaties

In de MJPB 2017 - 2020 is ten behoeve van de inzichtelijkheid in en de meetbaarheid van het Arnhemse beleid de Arnhemse doelenboom opgenomen, waarin de samenhang tussen de Arnhemse hoofddoelen, de beleidsdoelen in de veranderopgaven en in de reguliere opgaven in beeld wordt gebracht.

In de tweede tussenrapportage zullen we rapporteren over deze doelen, in dit vroege stadium is dit nog niet opportuun. Op dit moment kunnen we wel aangeven dat binnen de programma's R2 Verkeer, vervoer en waterstaat en R4 educatie het realiseren van de doelen vertraging oploopt.

Binnen programma R2, Verkeer, vervoer en waterstaat, ondervindt het groot onderhoud van de hoofdstructuur tegenwind omdat rond de uitvoering van groot onderhoud aan de Groningensingel, Oude Zevenaarsweg en Velperweg de ontwikkeling van een visie nog niet is afgerond.

Binnen programma R4, Educatie, loopt de voorgestane verdere decentralisatie van beheer van schoolgebouwen richting de schoolbesturen vertraging op. De schoolbesturen zien geen meerwaarde in de doordecentralisatie, die in hun ogen meer taken, verantwoordelijkheden en risico met zich meebrengt zonder voordelen ten opzicht van de huidige situatie met het IHP.

3 - Toelichting op de financiële ontwikkelingen

3.1 Toelichting op de voordelige afwijkingen via de exploitatie te verrekenen met de AR

Div. Onderuitputting kapitaallasten € 2.781.000 voordeel

Zoals in jaarverslag 2016 is gemeld zal vanwege achterblijvende investeringen een onderuitputting optreden op de begrote kapitaallasten in 2017. Dit voordeel bedraagt € 2.781.000, verdeeld in € 2.197.000 ICT en € 584.000 vanwege overige investeringen. Voorgesteld wordt om ten laste van dit

voordeel € 500.000 in te zetten voor noodzakelijke inhuur ter verbetering van de digitale dienstverlening met het project Eddie, waarna per saldo nog een voordeel resteert van € 2.281.000.

R.06 AWBZ/MO-middelen € 500.000 voordeel

Sinds 2015 wordt de decentralisatie-uitkering Maatschappelijke Opvang (MO) opgehoogd met gedecentraliseerde middelen uit de (voormalige) AWBZ. Het gaat hierbij om het budget AWBZ functie begeleiding en persoonlijke verzorging die in het verlengde van begeleiding wordt geboden. De centrumgemeente Arnhem kreeg hiervoor extra middelen vanuit het Rijk. In voorgaande jaren heeft een zichtbare uitnutting van dit budget zich maar ten dele voorgedaan, mogelijk omdat een deel van deze kosten binnen de Wmo 2015 ook onder de producten Begeleiding en Persoonlijke verzorging geboekt is. Ook voor 2017 wordt daarom een voordeel verwacht.

R.09 Gemeentefonds € 1.182.000 voordeel

Op basis van de september- en decembercirculaire uit 2016 is een nieuwe prognose gemaakt van het gemeentefonds. Dit leidt tot een positief effect in het meerjarenbeeld. Deels heeft dit effect een vrij hard karakter waar het gaat om de actualisatie van onderliggende maatstaven in de algemene uitkering. Hierbij valt te denken aan een toename van inwoners, minderheden, lage inkomens, huishoudens, klantpotentieel, woonruimten en één-ouder-huishoudens.

Deels heeft de prognose echter een wat zachter karakter. In de septembercirculaire 2016 is namelijk uitgegaan van een positieve accresontwikkeling van 1,13% in 2017 (ten opzichte van de 0,43% verwacht in de meicirculaire 2016). De septembercirculaire meldt namelijk extra uitgaven voor defensie, veiligheid, zorg, onderwijs en armoedebestrijding.

R.09 Dividend BNG € 414.000 voordeel

De BNG heeft bekend gemaakt dat de netto winst over het boekjaar 2016 € 369 miljoen bedraagt. Hiervan is € 4 miljoen voor de houders van hybride kapitaal en € 365 miljoen voor de aandeelhouders. Evenals voorgaande jaren wordt voorgesteld hiervan 25% uit te keren als dividend, € 91 miljoen. Dit geeft een uitkering van € 1,64 per aandeel van nominaal € 2,50.

Arnhem bezit 496.470 aandelen, wat een vergoeding betekent van $496.470 \times 1,64 = € 814.000$. Een voordeel ten opzichte van de € 400.000 in de MJPB voor 2017 van € 414.000.

Div. Taakstelling ondersteunende functies (20-40 fte) eerste tranche € 267.000 voordeel

Vanuit het coalitieakkoord is een taakstelling van 2 x 20 fte (zijnde € 2,8 mln.) opgelegd op de ondersteunende functies. Vorig jaar is besloten om een deel van deze taakstelling (€ 700k) te verbijzonderen naar het re-integratie onderdeel van Werk en Inkomen welke wordt gefinancierd uit het participatiebudget. Hiermee komt de taakstelling uit op € 2,1 miljoen. Met het schrappen van formatie, het inzetten van het voordeel op de business case sportbedrijf en De Connectie wordt de taakstelling in 2017 incidenteel en vanaf het jaar 2019 structureel en met een voordeel ingevuld. Dit voordeel moet worden gezien in het geheel van voor- en nadelen op de bedrijfsvoering en zal hiermee worden verrekend.

3.2 Toelichting op de nadelige afwijkingen via de exploitatie te verrekenen met de AR

R.01 Brandweerkazerne € 367.000 nadeel

Er wordt aan de brandweer een kostprijsdekkende huur in rekening gebracht. Omdat de gemeente kapitaallasten berekent op basis van lineaire afschrijving zijn de eerste jaren de kapitaallasten voor de gemeente hoger dan het huurbedrag (en ontstaat er bij ons een tekort). In latere jaren gebeurt het tegenovergestelde en ontstaat een overschot. Voorgesteld wordt om het huidige tekort van € 247.000 ten laste van het MIP (en dus de algemene middelen) te brengen.

Bij de afronding van de investering in de kazerne bleek dat niet het volledige krediet noodzakelijk was, waardoor de werkelijke kapitaallasten lager uitvielen dan begroot. In plaats van € 1.582.000 bleek er slechts € 1.462.000 kapitaallastenbudget nodig te zijn. Dit voordeel van € 120.000 is in de begroting (2017 e.v.) ten gunste van de algemene middelen gebracht en niet vertaald in een lagere huur. Een fout die hersteld dient te worden.

R.06 Bijdrage Arnhem aan GR Presikhaaf Bedrijven € 2.283.000 nadeel

Op 20 december 2016 heeft de gemeente Arnhem besloten verder te gaan met de ontwikkeling van een eigen werkbedrijf. Met het Werkbedrijf Arnhem wil de gemeente in positie komen om opvolger te worden van (een deel van) de bedrijfsactiviteiten van Presikhaaf Bedrijven en ontstaan de beste perspectieven op het behouden en uitbouwen van werkgelegenheid, een soepele transformatie van het huidige Presikhaaf Bedrijven, het beperken van ontmantelings- en frictiekosten en een betere sturing op de bedrijfsresultaten en maatschappelijke prestaties.

Werkbedrijf Arnhem richt zich in de basis op de Arnhemse doelgroep van de Participatiewet en de Arnhemse SW-medewerkers, maar weet dat de propositie sterker wordt als gelijkgestemde gemeenten uit de regio (onder voorwaarden) aansluiten.

De huidige Arnhemse begroting is voor wat betreft het onderdeel Presikhaaf Bedrijven gebaseerd op het Bresdo rapport. De doelstellingen uit het rapport zijn nog wel van toepassing, maar de financiële vertaling ervan is niet meer van toepassing. Er is daarom een actuele prognose gemaakt van de benodigde bijdragen aan SW-ers en aan Begeleid Werkers (BW-er). Het nadelige financiële effect bedraagt naar verwachting in 2017 € 2.283.000

R.06 Transitie Presikhaaf bedrijven naar Werkbedrijf Arnhem € 9.600.000 nadeel

Zowel de gedeeltelijke ontmanteling van Presikhaaf Bedrijven alsmede de oprichting en inrichting van Werkbedrijf Arnhem leiden tot transitiekosten. Deze bestaan uit frictiekosten Presikhaaf Bedrijven (zie hiervoor de raadsbrief van 17 januari over de transitie Presikhaaf Bedrijven) en aanloopkosten voor Werkbedrijf Arnhem. In totaal komt dit neer op incidenteel circa € 9,6 miljoen.

R.06 Investeren in werk € 500.000 nadeel

In de Perspectiefnota 2018 - 2021 wordt voorgesteld een bedrag van € 500.000 uit te trekken voor een nieuwe werkwijze om mensen te begeleiden naar werk. Hiermee moet het mogelijk worden in de jaren na 2017 mensen in een uitkeringssituatie zodanig te motiveren dat de negatieve effecten van de BUIG-budgetten kunnen worden opgevangen.

R.08 Leges-inkomsten ODRA naar beneden toe bijstellen € 1.260.000 nadeel

In de jaarrekening 2016 zijn tegenvallende leges inkomsten uit de bouw geconstateerd. Gebaseerd op deze achterblijvende realisatie van inkomsten en het feit dat er slechts enkele grote bouwprojecten in beeld zijn (Mozaiekcollege, Coberco-terrein, Kerkplein), die met name bijdragen aan hogere opbrengsten, wordt voorgesteld om de inkomsten structureel met €1,2 mln. neerwaarts bij te stellen.

R.09 Indexatie loonkosten obv aanpassing (pensioen)premies en nieuwe cao € 2.535.000 nadeel

De Arnhemse loonkosten nemen toe als gevolg van het verhogen van de pensioenpremies door het ABP. Het ABP heeft de premie voor het ouderdoms- en nabestaandenpensioen van 18,8% naar 21,1% bijgesteld voor 2017. De werknemer betaalt 30% van deze premie en Arnhem als werkgever 70%. Per saldo bedraagt de stijging voor Arnhem € 1.150.000.

Daarnaast stijgen ook de Sociale Verzekeringspremies (SV) met € 387.000 en de premies voor de ZvW met € 73.000. De pensioenpremiestijging zoals het ABP die nu voorziet, zou leiden tot een stijging van de pensioenpremielasten voor de werkgever met 1% van de loonsom. De werknemers zetten in de nieuwe cao-onderhandelingen in op een loonstijging van 2,5% bij een looptijd van een jaar.

Er is voor gekozen om bij de inschatting van de financiële effecten voor Arnhem als gevolg van de nieuwe cao te rekenen met 1,5 %. Dit betekent een stijging van de loonsom met € 1,2 miljoen structureel, waarvan € 870.000 in 2017 optreedt (nieuwe cao per 1 mei).

Ook de vergoeding voor het raadswerk is vanaf 2017 geïndexeerd (€ 40.000).

Div. Formatie teams leefomgeving € 97.000 nadeel

Met de implementatie van 8 wijkteams leefomgeving is een formatie van 36 fte gemoeid met een equivalent van € 3,2 miljoen. Vorig jaar heeft het college besloten om voor 2017 een bedrag van € 1.890.000 beschikbaar te stellen, om deze transitie mogelijk te maken. Met het verschuiven van 14 fte voor een bedrag van € 1.153.000 van de kernorganisatie naar de teams leefomgeving en het schrappen van 9,5 fte is een groot deel van de taakstelling die is ontstaan ook structureel ingevuld. In 2017 is nog sprake van een klein nadeel, omdat het schrappen van de 9,5 fte grotendeels in 2018 en maar voor een deel in 2017 zal plaatsvinden. Dit nadeel moet worden gezien in het geheel van voor- en nadelen op de bedrijfsvoering en zal hierbinnen dan ook worden opgelost.

Div. Taakstelling / knelpunt organisatie € 492.000 nadeel

Dit betreffen een tweetal oude knelpunten op de bedrijfsvoering (ongedekte overgekregen formatie bij W&I en een niet gerealiseerd voordeel op energiekosten), waarvan bij het opstellen van de MJPB 2017-2020 gedacht werd deze op te kunnen lossen binnen de formatie. Als gevolg van alle personele taakstellingen is het steeds lastiger om dergelijke knelpunten binnen de formatie op te lossen zonder daarbij majeur in te leveren op de kwaliteit. Voorgesteld wordt derhalve ingaande 2017 deze knelpunten ten laste van de algemene middelen te brengen.

Div. Restant taakstelling Gelders Archief € 80.000 nadeel

De Raad heeft in april 2011 i.h.k.v. de bezuinigingen besloten de bijdrage aan Gelders Archief vanaf 2013 te korten met € 105.000. Deze korting is t/m 2016 ingevuld door een BTW-meevaller (teruggave BTW op de kosten van nieuwbouw archief in 2013). Daarna wordt de korting deels (€ 50.000) verrekend met de jaarlijkse bijdrage. Daarvoor is overeenstemming met de partners in de gemeenschappelijke regeling. Het tweede deel (€ 50.500) zal in de loop van 2017 vorm krijgen door verplaatsing van het gemeentelijk archief van de Diogenesbunker naar het Gelders Archief. Hiermee zal een besparing gerealiseerd worden, maar niet (volledig) in 2017 zelf.

De prijscompensatie die door het Rijk wordt toegepast is in de laatste jaren hoger gebleken dan de gemeentelijke compensatie, maar dient door de gemeente overgenomen te worden. Een nadeel van € 30.000. Een structurele oplossing is hiervoor nog niet gevonden, maar lijkt realiseerbaar als besparingsmogelijkheid voor het Gelders Archief.

3.3 Overig

Naast het in de vorige twee paragrafen genoemde nadelige saldo van baten en lasten van € 12,9 miljoen worden in de Perspectiefnota 2017 voorstellen gedaan voor begrotingsmutaties in de reserves van 2017. Deze voorstellen hebben geen directe gevolgen voor het resultaat van baten en lasten en worden daarom in deze turap, die een afwijkingenrapportage is, niet genoemd.

Wervingskosten nieuwe burgemeester

Helaas heeft voormalig burgemeester Kaiser zijn functie als gevolg van ziekte voortijdig moeten beëindigen. Aan het onvoorziene proces van het zoeken naar een nieuwe burgemeester zijn kosten verbonden. Op basis van de ervaring van vier jaar geleden zullen deze ca. € 25.000 bedragen. Voorgesteld wordt om deze kosten te dekken vanuit het budget onvoorzien, waardoor deze kosten in de turap geen financieel knelpunt geven.

In de Perspectiefnota is aangegeven dat het overgrote deel van de hier geschetste ontwikkelingen doorwerkt in de komende begrotingsjaren. Gezien het streven om zo reëel, actueel en getrouw mogelijk te begroten is het wenselijk om de hier geschetste ontwikkelingen in 2017 alvast te vertalen in de lopende begroting. Middels de bij de Perspectiefnota gevoegde begrotingswijziging wordt jaarschijf 2017 aangepast naar deze actualiteit. Het eventuele meerjarige effect wordt in de MJPB 2018-2021 verwerkt.